

Adwentistid.

On nende õpetus
piiblilik?

W. Preitast.

Trükitud „Saaremaa“ trükikojas, Kuressaares.

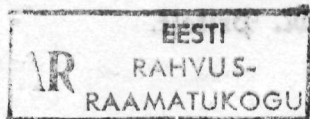
Almanak

Enne sõnumi

1918

Ar 9.1.8

Prikask

131 863 x

Ligi täks aastat tagasi sain ma mitmete usklikute poolt palutud midagit Adwentistide üle kirjutada, kes oma lõhkumise tööd Jumala armastajate seas Saaremaal algasivad, aga et mina sell ajal wähe selle õpetuse sifu tundsin ei teadnud ma midagit kindlat selle üle kirjutada. Et aga nimetatud aja jookkul needsamad palwed mitmete poolt on korratud, olen ma seda õpetust hakanud rohkem järele uurima ja nende wäljaantud raamatute seest leidnud mis mina itaaleski ei wõinud uskuda.

Mina olen awalik ja ütlen: et ma raske südamega mõnda seletust siit saadik saadud küsimuste peale annan ja parem tahaksin sellest asjast ja õpetusest hoopis eemal olla. Minu ees on J. Betteri ja D. M. Canrighti*) seletused Adwentistide üle ja mõned Adwentistide eneste raamatud, ja ma saan neid oma seletuste jaoks pruukima.

Selle usu edendajaks prohwetiks on proua Ellen G. White, selle abitaasa Elder White kaua aega nende pea juhatajaks oli ja kes nüüd surnud on. Proua Ellen G. White on mitmesugused raamatud wälja annud, ja ta ripub iseäralise waimustusega oma kirja tööde küljes kinni. Oma enese sõnu peab tema Pühast Waimust sisse annetuks, eht õigemini: Jumala sõnadeks. Jumalat teotawal wiisil ütleb tema iseenesest: „See on Jumal ja mitte etkija surelik kes rääkinud on.“ Reegi tema tuttar ütles aga tema Pühast Waimust sisse antud sõnade kohta: „Peale seda, kui ta juba midagi on kirjutanud, wõtab tema seda uuesti läbi waatamise alla, ja muudab seda sagedasti teiseks mõtteks ümber. Ma olen mõni kord näinud, ütleb seesama tema tuttar,

Rev. D. M. Canright oli 28 aastat, mitte ainult seitsmepäewa adwentistide tähtsam liige, waid ka nende lehtede toimetaja, paljude lendlehtede kirjutaja, jutlustaja, jne. kuni Jumal ta filmad lahti tegi. Ta teab mis ta tõendab. (Teekäija).

tuidas proua White terve lehekülje, ühe rea, ehk lause ärakustutas ja seda teistti ümber kirjutas." Peale selle ütleb ta veel kuulnud olema, tuida proua White oma abikaasale oma käsi-kirja ette luges, kes siis selleks mõnesugused parandused heats arwas, mis ta Proua White hea meelega lubas, nii et tema omad sõnad ära kustutas ja abikaasast väljatöötatud mõtted asemele kirjutas.

Et Proua White wähe grammatikat tunneb ja kirja kottu seadmistes küllalte osaw ei ole, räägib feesama tema tuttav, on ta wiimaste aastate sees emale ühe hea kirjutaja palganud, et see tema käskkirjad läbi waataks, laused parandaks, ja nendele niisuguse kuu annaks et need kõlbawad trükkimisele saata. Pea rõhku peab aga kirjutaja selle peale panema, et raamatu sisu mõnus oleks ja ostjate poolt rohket wastuwõtmist leiaks. Tuhanded sõnad, mis fell kombel hoopis tema omad pole, on teiste inimeste wälja töötatud, mõtted ja sagedasti weel jumalakartmatate laused mis proua White poolt elawa Jumala sõnadeks saawad ümber tembeldatud.

Pea töö mis temale palju sisse toonud on: „Suur sõda Kristuse ja saadana wahel.“ Wäljaandja kirjutab ees-sõnas: „Meie usume, et temale Jumaliku walgustamise läbi luba on antud mööda läinud asjadest rääkida ja seda palju selgemalt kui ühestki teistest kirjadest leida wõime, ja niisama on tema ka wõinud eesttulewatesse aegadesse tungida ja sealt üleimiliku nägemistega midagi päewa walgele tuua.“ See kõlbmata julgus Jumala teotamiseks, proua White poolt, on juba küllalte iga mõistliku inimesele filmade awamiseks ja hoiatuses, misuguse inimese ja õpetusega meil tegemist on.

Adwentistid ehk laupäewa pühitsejad räägiwad palju Jesuse teisest tulemisest. Ehk küll püha kiri selgesti ütleb: et sellest päewast ja tunnist ei tea üksi, ei ingliski taewas, kui aga minu Isa üksi. Matt. 24, 36. seadsiwad nemad ometi Jesuse sõnade wastu 1884 aasta kindlaks Tema tulemise aastaks. Uasta läks mööda ja Issand ei ilmunud. Siis leiti wiimaks, et arwus oli eksitus, ja mitte 1884 waid 1885 pidi Issand tulema ja nimelt oktobri kuu sees, aga ka selgi ette kuulutatud ajal ei liikunud taewas ega kõifunud maa ja Issand jäi tulemata.

Uga nemad pole mitte üksi Issanda tulemist kindlaks teinud, waid piiblis ühest salmist teisse lorrates on nemad paljudele teistele loodusel ilmunud olewustele omad kohad määranud, nii et nende raamatuid häbi on luqeda. Näitufeks: Eissaboni

maavärsimine oli nagu nad ütlevad Ilm. 6, 12. täideminek. Üht päeva ja kuu varjutust 25 aastat hiljem arvatiwad nad Mark. 13. 24. kokku käivat, kuna suur tähtede sadu 13. novembril 1833 proua White külmaverelise ütlemise järele . . . wiimne märk . . . mida Õnnistegija enne oma teist tulemist tõotanud oli -- olema pidi.

Uga kui Issand ei ilmunud ja nende ettekuulutused waleks jäitwad, hakkasiwad nemad uuesti piibelt uurima ja leidsiwad Ebera ja Ilmutamise raamatu seest siit saadit kuulmata saladusi ja nimelt: et püha paik taewas olla. Ilmutamise 4 peatükis kus apostel seitse tulist lampi nägi mis Issanda trooni ees põlesiwad ja inglit, kellel kuldne suitsetamise riist oli, seletab proua White järgmiselt: „Siin oli prohwetile lubatud taewaliku pühaduse esimest jagu waadata.“ Ja Jumala tempel taewas tehti lahti, ja tema seaduse laegast nähti tema templis. Ilm. 11, 19. Seda kohta lugedes sai proua White ümber lükkamata kindla tõenduse et „püha paik“ taewas on ja tema awamist, mis prohwetile näidati, nüüd temale mõista antud.

Uga nüüd tuleb üks küsimine: misjaguse põhja peal seisab see „ümber lükkamata kindel tõendus?“ mis proua White ütleb omale saanud olewat. Prohwet Daniel kirjutab küll ühest pühapaigast, ehk pühadusest, mis jalgadega tallatud ja rojastud saab aga seitsemenda päewa Adwentistid ütlevad: see pühapaik olla taewas. Imelik, — kellel on küll wõimalik taewasse minna pühapaika rojastama? Edasi õpetawad nemad: see „püha paik“ pidada puhastud saama, ja jälle tuleb üks küsimine: onsi siis taewas ka rooja, mis puhastamist nõuab?

Nii pimedaks wõiwad inimesed saada kui nad omale otsuseks teewad, üksikud salmid pühast kirjast wälja walida, et nende waral omale ühte taewast ehitada.

Uga see on alles üks pill selle kuradliku õpetuse sisse, ja meie leiame selle Kristuse wastase õpetuse sees weel hirmsamat, mis igat targa mõistusega inimest kohkuma paneb.

White kirjutab: „Preestri igapäewane töö oli patuohwri werd, kui ka pühitsamise suitsu, mis Israeli palwetega üles tõusis, Jehowa ette kanda. Nõnda toetas ka Kristus patuste kasuks oma enese were peale ja tõi ka oma enese õiguse kalli lõhnaga patu kahetsujate palwed Jumala ette. See oli „taewase pühapaiga“ esimese jao töö.“ Siin saab Kristuse täielik töö ära salatud!

Meie loeme edasi: „18 aasta sada kestis „taewase püha toja“ ehk paiga, esimese ja tegevus. Jeesuse Kristuse veri, mille peale tema Jeesus Kristus taewas end patu kahetsejate usklikute kasuks toetas, kinnitas nende armu ja vastuwõtmist Isa juures, aga ometi jäiwad nende patud weel mälestuse raamatusse.“

Dotawad seitsmenda päewa Adwentistid, et arusaajad inimesed niisugust meeletust peawad uskuma? Kujutagu seda omale iga mõislik inimene ette: meie oleme Kristuse were läbi Jumala juures wastu wõtmist leidnud ja armu saanud, aga meie patud seisawad ometi weel mälestuse raamatus ülewal. Mis tuleks niisuguse korral sõna: „wastu wõtmise“ ja „armu“ all mõista? See on niisama pillamise wäärt, nagu räägiksime ühest suurest riiginõunikust, kes elu aja peale on wangi mõistetud, aga ometigi maniwesti põhjal oma walitseja poolt armu leiab ja endise koha peale tagasi saab tõstetud ja kinnitud aga kõige selle armu juures ometigi weel wangi kotta peab jääma, ja üks teadmata aeg lettide piina tundma.

Uga ka seegi ei ole weel kõige hullem, mille siise proua White mõttekusutuse wõim teda wiib. Meie loeme edasi: „Kui ainult ettetähendus aasta lõpul (s. o. wana seaduses) lepituse ohwrid wiidi, nõnda on ka enne kui Kristus jälle tuleb üks taewalik äralepitus pattude ärabeitmiseks pühas paigas olemas, ja see on see tegevus mis siis peale algas kui 2300 päewa lõpul oliwad.“

Nii on siis proua White arwamise järele „ärалunastamise töö“ weel poolik, ka selle peale waatamata, et Jeesus risti peal surma eel hüüdis „see on lõpetus!“

Wäga kahjatsmise wäärt on niisugune Jumala sõna mõistmine proua White ja tema järelläijate seas, kus kindlasti usutud saab: et taewas üks pühapait olemas on mis jalgabega tallatud saab ja ühte eestulewat puhastust tarwitab; niisama ka poolik Kolgata töö, kus armu saanud patused ialgi ei tohi selle üle rõemuštada, et nende patud on andeks antud, waid need seisawad weel mälestuse raamatus ja tulewad weel kord ette. Ja kõige selle õpetuse põhjuseks on see: et proua White kord olla Ebrea raamatu 10 peatükki lugenud, ja seda sealt leidnud.

Kui meie nüüd piibli kätte wõtame, et andeks antud patude kohta ühte selgust saada, siis leiame sealt hoopis wastandit, kui Adwentistid õpetawad. Näituseks loeme prohwet Jesaja 38 p. 17 salmist: Waata rahu poolest oli mull wäga libe käes; aga sina

oled mu hinge väga armatsenud ja peastnud hutatuse august; sest ja oled kõik mu patud oma selja taha heitnud. Seljataha heitmiseega tahab Jumal ütelda: et andeks antud patud on nägemata, neid pole enam. 45 peatükis 25 salmis loeme: Mina, mina olen see kes su üleastumised kustutab iseenele pärast ega tuleta sinu pattu mitte meele. Kui nüüd patud mälestuse raamatus seisaksinud ja veel ette toomist ootavad, siis on Jumal waletanud. Prohwet Mika kirjutab 7 peatükis 19 salmis: Kõik tema võtab jälle meie peale halastada, ja sunnib meie palju ülekohut meie alla, ja sina wiiskad kõik nende patud kõige sügavamama mere kohta. Eks see jälle ole tunnistusiks, et neid enam ialgi ette ei tuua? Ra Samet kirjutab oma 103 laulus 12 salmis: Otskui hommiku pool kaugele on õhtu poolt ära, nii kaugele saadab ta meie üleastumised meist ära.

Meist ette toodud näitustest on küllalte iga arusaaja lugejale, et patud, mis on kahetsatud ja andeks antud, enam mälestuse raamatus ei seis ega ettemõtmist ei oota, waid neid ei ole enam, sest nemad on nagu ära pühitud tahwli kiri kadunud, sest Jesuse Kristuse Jumala Poja veri on meid puhtaks teinud kõigest patust 1 Joh. 1, 7. ja tee kõige pühamašse paika, see on Jumala juurde seisab usu wabadusel lahti Jesuse were läbi Ebrea 10, 22. Aga surmawa eksituse jõgi jootseb wahet pidamata edasi ja saab sügawamaks ja mustemaks, ning wiib mõistlikku kui rumalat kes tema laenete hoolets ennast usaldab igawese hutatuse merde.

Alga see kõige hullem tuleb weel, ja meie astume selle „kõige hirmsama Jumala teotamise“ tipu otsa. Meie loeme edasi: „Kui ülempreester patu ohwri were wäes, patud pühast paigast saatis, pani ta neid patu ohwri wärsi pääle. Kui Kristus oma töö lõpul kõige rahwa patud taewalikust pühast paigast oma enese were läbi eemale saadab saab ta neid saadana pääle panema, kes kohtu otsuse täitmises lõpulistu karistust kandma peab. Patu ohwri wärs sai tundmata maale saadetud, et tema enam ialgi Israeli juure tagasi tulema ei peaks, nõnda saab saadan kõige usklikute pattudega Jumala ja tema rahwa juurest ära saadetud ja pattude lõpulistu otsuseks igawesti ära hääwitud.

Diibel õpetab, et patu ohwer Kristuse kui tapa ohwri pääle ette tähendus oli ja ülempreester Kristust kui tõsist wahemeest Jumala ja inimeste wahel näitas, aga proua White mõttekujutuste järele tähendas patu ohwri wärs kuradit kui kõige patu alustajat, selle peale wiimaks ta patud pannakse ja siis igawesti ära hääwitakse.

Mitte poolt lehe külge pole proua White raamatus olemas, mis mitte sarnase hirmsa õpetuse segu poleks nagu siin oleme kuulnud: patt taewas — lepituse töö puudulik — ja kurat pattude kandja, kes wiimaks lõpulikku pattude karistust kandma peab ja kelle surma proua White ette kuulutab.

Seadku nüüd keegi omale saadanat kui Õnnistegijat ja Arapäästjat ette. — Üht Õnnistegijat kes ennast peasta ei jassa, waid lõpuks weel arahääwitud peab saama. Ras peame siin weel edasi minema ja paremaid tõendusit otsima kus juba kiri nõnda on ümber keeratud ja meie Issand Jesus Kristus tema töös ja teos teotatud.

Kuidas said Udwentistidest Sabatistid ehk seitsmenda päewa pühitsejad ?

Peale selle, kui Udwentistid olivad üles leidnud, et pühapäit taewas on, pidiwad nemad ka kõikidele asjadele tema tehaliku kaju andma. Nii olid nad sunnitud pääle teiste püha paiga, küünlajala, eesriiete, ette panemise leibade ja kõigi sisse seadmiste juure weel kaks kivi tahwolit lisama ja kõiki manitsema, end kaju alla heita.

Proua White tõrjus esmalt selle wastu, et seitsmenda päewa käft, ikka sellkombel edasi pidi peetud saama nagu Mooses seda oli kästinud kuna aga tema mees suurt rõhku selle peale pani. Seal sündis midagi iseäralikku. Ühel päewal kinnitas proua White, et tema nägemise läbi olla taewasse tõstetud ja seal olla temale taewase pühapaiga sisse seadet näidatud. Tema kirjutab oma nägemise järgmiselt: „Jesus tõstis pühapaiga katuse üles ja mina nägin kivi tahwolid kus peale kümme käftu olivad kirjutatud. Mina olin otse imestanud neljandamat käftu (see on hingamise päewa käftu) just teiste käftude kestel nähes ja weel ühest õrnast walgusest ümber piiratud olewat“. See oli proua Whitele põhjusiks, miks pärast tema hakkas hingamise päewa pidama ja oma järelkäijaid manites Jumalat kui Loojat seitsmendal päewal kummardada.

Ras Jumala sõna nõuab, et meie peame sabbatit pidama?

Sellest, et Jumal Abama eht ehiisade käest enne Mooset oleks sabbatit pidamist nõudnud, ei seisa midagi piiblis. Ras seda päewa enne peeti, eht mitte, siiski on awalik, et juutidel Egiptusest wälja minnes üks uus päew anti. Sabbat tuleb esimest korda 2. Mos. 16, 23. ette, enam kui 2500 aastat pärast loomist Jumal seadis siis sabbatit ja andis seda ainult juutidele. Tõendus: „Siinai mäe peale tulid sa maha . . . ja oma püha hingamise päewa andsid sa neile teada“ Nemia 9, 13. 14. „Sa mina andsin neile ka oma hingamise päewad, et need täheks oleksiwad minu ja nende wahel“ Esek. 20, 12. Sabbat anti sel ajal juutidele üksi; sellepärast nimetati seda ka juutide sabbatiks. See oli täheks Jumala ja Israeli wahel. Nende wabastamine Egiptusest algas sabbatiga. Tõendus: „Sa pead mõtlema selle peale, et sa ori oled olnud Egiptuse maal . . . Sellepärast on Jehowa, su Jumal, sind käskinud hingamise päewa pidada 5. Mos. 5, 15.

Nõudmised, mida sabbat ette tõi, näitawad et see mitte kogu maailmale seatud ei olnud.

1. Sabbatit pidi peetama päewa tõusust päewa loodeni. 3 Mos. 23, 32. Uga kaugel põhjas leidub aegu, kus päikest kuude kaupa ei nähta. Kuidas wõib see käst seal maksew olla? Kui nad ümber maa käiwad, siis ei wõi nad seda teha, sest nad peawad ühe päewa juure panema eht ära wõtma.

2. Paganad, kes nende seas elasiwad, pidiwad sabbatit pidama. 2 Mos. 20, 10. Uga sabbatlased ei wõi seda kästu nüüd pidada, ja paganaid sundida sabbatit pidama.

3. Sabbatil eht hingamise päewal ei tohtitud tuld üles teha 2 Mos. 35, 3. Sabbatlased rikuwad seda kästu igal sabbatil. Nad külmafiwad furnuks kui nad tahafiwad seda pidada.

4. Nemad ei tohtinud sabbatil küpsetada ega keeta 2 Mos. 16, 23. Sabbatlased teewad mõlemaid ja rikuwad nõnda sabbatit.

5. Sabbati rikkujaid pidi kiwidega furnuks wisatama 2 Mos. 31. 15. Ratsugu Abwentistid praegu seda teha, ja see näitab, et juutide sabbat mitte kogu maailmale seatud ei olnud.

Sabbat kogu pühapäewadega pidi ära lõpetatama.“ Ja ma tahan . . . lõpetada tema pühad, tema noored kuud ja ta hingamise päewad, ja kõik ta säetud pühad. Osea, 2, 13. Selgesti küllalt ütleb Paulus, et juutide sabbat, kõigi niisuguste päewadega ristis külge löödi.“ Seepärast ärgu mõistku

ükski kohut teie peale sööma ehk jooma ehk fuure püha ehk noore kuu, ehk hingamise päevade pärast Kol. 2, 16. Paulus hoitakse käsu pühapäevade pidamise eest. „Teie peate päivi ja kuusid ja aegu ja aastaid. Mina kardan teie pärast . . . Ütelge mulle, kes teie käsu all tahate olla, eks teie ei kuule kästu j. n. e. Galat. 4, 10. 11. 21.

Edasi: „Teine armab kül ühe päeva parema olewat teistest; aga teine armab kõiki päevi ühesuguselt; iga üks olgu omas meeles see peale julge“ Rom. 14, 5. Sõna „kõiki päivi“ võtab ka juutide sabati enese sisse, ja kui sabbat oleks pidanud peetud saama, siis ei oleks Paulus iialgi seda sõna tarvitanud ega nendele õigust annud, kes sabbatit teiste päevadega ühesuguselt pidasivad. Selge on, et Pauluse kindla tunnistuse järgi sabbat lõpetatud oli.

Et Kolos. 2, 16. ka nädali sabati kohta käib, näitavad järgmised tõeasjad:

1. Korrates pannakse wanaseaduse nädali sabbat noorte kuudega, suurte pühadega, söögi ja joogiga j. n. e. ühte, just samal viisil kui Paulus siin teeb. Waata 3. Mos. 23; 4. Mos. 28; 1. Uja 23, 30. 31. 2. Uja 2, 4; 8, 13; 31, 3; Nemia 10, 33; Efsel. 45, 17; 46, 1 — 11 Osea. 2, 11 ja Kolos. 2, 16.

2. Kui Pauluse nõu oli, nädali sabbatit võdi hingamise päeva tähendada, siis pidi ta sõnu tarvitama, mida siin leiame. „Hingamise päevad,“ sest see ainus ütetus, mis iial nädali sabbatite kohta tarvitati: 2. Mos. 31, 13. „hingamise päevi.“ 3. Mos. 19, 30; 23, 28. „mu hingamise päevi;“ Jesaja 56, 4; Efsel. 20, 12. 13; Luk. 4, 31; Aht. 17 ja Kol. 2. 16.

3. Kreeka keeles tarvitatakse nädali sabati kohta korrates just sedasama sõna wormi „Sabbaton. Waata Mat. 28. 1.“ Luk. 4, 16. j. n. e.

4. Seda sõna sabbat tarvitatakse uues testamendis 60 korda 59 korras ütlevad kõik sabbatlased, et see nädali hingamise päeva tähendada; aga kuuekümmemal korral, kus Kreeka keeles just sedasama sõna tarvitatakse, ütlevad nad, et see teist päeva tähendata.

5. „Suured pühad ja noored kuud“ käivad kõik teiste juutide pühadega ühte, sell põhjusel peab see „sabbat“ nädali hingamise päeva tähendama.

6. Kreeka põhjuskeeles ei tarvitata iial seda sõna Sabbaton mida Paulus siin tarvitab, aasta hingamise päeva tarvis, peale ainsama korra 4. Mos. 23, 32 mis mitte „hingamise päevad paljuselt ei oleks.

Meie ei pea ewangeliumi all seitsmendat päewa mitte, sest et meil uue seaduse all Ebreä 8, 6, 13,, üks uus ja elaw tee on" Ebreä 10, 20 ja ei ole mitte käsu all Rom. 6, 14. See ei löida meid pagana kristlasi enam lihtsalt sellepärast, et see waremalt wanaseaduses juutidele anti, Jumal käskis neid ohwrid wiia, oma poegi ümber lõigat, apaasa pidada, noori kuusid, nädalate pühi, j. n. e. Meie ei tee nüüd midagi nendest kõigist. Miks mitte? Sest et seda — uues seadus ei nõuta. Nii ei ole sabati kohta, mida wana seaduses kästi pidada, mistki tõendust uues seaduses, et meie seda peame pidama. Lut testamenti läbi otsides ei leia meie kuskil hingamise päewa pidamise käsku. Jesus pole ütelnud: „Pidage seda, ka mitte Paulus, Johannes, ega keegi teine apostel. Ei ole ka mistki õnnistust sellele tõotatud, kes seda peab, ega — ka nuhtlust ähwardatud kes ei pea. Iga muu kümne käsu pidamist leiame meie uues seaduses selgesti kinnitatud. Nii esimest käsku: Ap. 14, 15. teist: 1 Joh. 5, 21. kolmat Jak. 5, 12. viiet Ew. 6, 7; kuuet, seitsmet, kaheksat, üheksat ja kümnet: Rom. 13, 9. Aga kus kinnitakse seda käsku mis juutide sabati kohta käib? Ei kuskil ewangeliumis. See wälja jätmine ei ole mitte kogemata juhtumine, waid meelega tegu.

Jesus pidas paasa, nädalate pühi j. n. e. aga pärast tema ülestõusmist ei teatata meile ainustki kokkutulekut, mida kristlased hingamise päewal pidasiwad, wäljaarwatud need kus nad sinagogides juutidega kokku tuliwad. Näit. Ap. 13, 14. 27. 42. 45; 15, 21; 16, 13; 17, 2; 18, 4; Kol. 2, 16. Kui kristlased isekeskis kokku tuliwad, siis ei sündinud see mitte sabbatil, waid nädala esimesel päewal Ap. 20, 7. Iga kord kui Paulus sabbatil koosolekule läks, oli, seeet juutidele kuulutada. Neid kes weel sabati pühitse misest kinni pidasiwad, peeti nõtradeks wendadeks Rom. 14, 1—5.

Justin martiir üks tähtsamatest, näitab oma kaitse kirjas mida ta keisrile kristlaste pärast kirjutas aastal 140, eht ainult 40 aastat pärast ap. Johannese surma, et juutide sabbat olla ära kaotatud. Wanem Andrews seitsmenda päewa üldwentiist, kinnitab ka seda kui ta ütleb: Näitab, et Justin ja need kes Roomas temaga ühes õpetuses oliwad wanast sabbatist wähematki ei hoolinud. Ta kõneleb sellest, kui ära kaotatust ja peab seda halwaks.

Ei jõua kõiki esimeste kristlaste ja usuisade kirjasi siia üles tähendada, kes kindlaste tõendawad, et sabbat kaotatud on.

Viimaks on mitmeid katseid tehtud seitsmenda päewa pühitsemist jälle sisse seada, aga kõik on nurja läinud. Üks

felts katsus seda usupuhastuse ajal. aga sellel ei olnud, wähematti tagajärge. Inglismaal katsusiwad seda seitsemenda päewa baptistid 250 aasta eest. Neil oli kaunis hull kogudusi, aga nüüd on ainult üks olemas. Seitsemenda päewa Adwentistid on seda 50 aastat katsunud ja on mõned tuhanded oma mõtele pööranud, siiski oliwad suurem jagu neist teiste ewangeliumi koguduste läbi elule toodud liikmed. Nende asi on piiblist väljas. Mis ütleb uus testament kätse kohta? Räst, millest sabaat üks osa oli, oli risti küljes täidetud. Nii tehti kindlaks, et Moosese kätse pidamine, „jüngrite taela peale ite panemine oli.“ Ap. 15. 10. „Teie ei ole mitte kätse all“, Rom. 7, 4. „Meie oleme kätsest lahti“ s. 6. „surma amet kirja tähes, mis kiwide sisse oli tikitud... on lõpetatud“ 2. Kor. 3, 7 — 11. Räst on meie juhataja olnud Kristuse juure... meie ei ole mitte enam juhataja all. Kol. 3, 24. 25. „ Räst on risti külge löödud“ Kol. 2, 14 — 16. Sest kui preestri amet ümberwahetakse, siis läheb ka tarwis, et kätse ümber wahetamine sünnib“ Ebr. 7, 12. „Räst ei wõi ialgi sihile wiia“ Ebr 10, 1. Nii ei kõida räst meid mitte seitsemenda päewa pidamise külge ja Adwentisti õpetus ei seis sellega mitte piibli põhja peal.

Mitsepärast peame meie pühapäewa?

Kogu ristikogudus peab nädala esimest päewa pühapäewaks. Kas on selleks küllalt põhjust? Jah on, ja koguni niisugused, mis igal ajal kõigile mitmesugustel ühiskuste parematele ja tublimatele kristlastele rahuloldawad oliwad. „Kui ma, kirjutab D. M. Canright, juba rohkem kui weerand aastasada seitsemendat päewa kui Adwentist olin pidanud ja kaitseunud, tulim ma tundmisele, et ma eksinud olen, ja kristlastel õigus on, kui nad nädala esimest päewa pühitsewad. Ma tahan mõned põhjused lühidalt nädala esimese päewa pühitsemise kohta ülestähendada. Meie pühitseme nädala esimest ehk pühapäewa kui Kristuse ülestõumise päewa.

Miski pole kohasem ega omasem minewiku sündimuste meelepidamisets kui mälestuse päewad. Nõnda on usk mälestuse päewi pidanud, nagu sabaatit, paasa püha, suurt püha ja muud juutide pühast. Ja kas see on võimalik, et kõige tähtsamal asutusel uue seaduse kogudusel ühtegi mälestuse päewa ei peaks olema. Kui nõnda, siis oleks tema see ainus maailma uskude

feast kellel seda pole ja see oleks kogudusele suureks kahjuks. Uga mis meil tarvis vaidlemistega töötada. See on kõige tähtsam ja paremine tuntud tõendus, et Kristuse kogudusel oma enese iseäralik mälestuse päev on — Issanda ülestõusmise päev — Issanda päev. Seda pühitseb korralikult iga kristlik rahvas taeva all. See on päev mis selle tarvis kõige kohasem on. Kas oleks esmaspäev, teisipäev, keskpäev, neljapäev, mil teda ära anti, või reede, mil teda risti löödi, ehk laupäev millal tema hauas hingas kristliku kogudusele hõiskama pidu päevaks kohasem, kui nädala esimene päev, millal tema igavese elule ülestõusis? Võesti mitte! Uga waadake nädali esimese päeva peale.

1. Ülestõusmise päev on ülem ja aulisem kogu ewangeliumis.
2. Sel päeval pühjendas Jeesus ülestõusmise ja taeva elu tõe asja ja kinnitas kõiki Jumala töötuse ja koguduse lootusi oma ülestõusmise läbi. Waata Ap. t. 17, 31.
3. Sel päeval näidati teda ülestõusmise läbi wägewaste Jumala Poeg clewat. Rom. 1, 4.
4. Sel päeval ilmus ta pärast ülestõusmist oma jüugritele mitu korda. Mark 15, 9. 11; Matt. 28, 8 — 10. Mark. 16, 12 — 18; Joh. 20, 19 — 23.
5. Nii sai see wäga suureks rõdemustamise päevaks. Joh. 20, 20; Lut. 24, 21. ja nii sama on teda ühte puhku pühitsetud.
6. Sel päeval õnnistas neid Jeesus ja andis neile püha Waimu andi. Joh. 20, 19 — 23.
7. Sel päeval sündisid jüngrid uuesti elawaks lootuseks. 1. Pet. 1, 3.
8. Sel päeval läks Jeesus Isa juurde ja sai meelewalla taewas ja maa peal Joh. 20, 17, 23. Matt. 28, 18.
9. Sel päeval wõideti surm ja haud ära Alm. 1 1. löödi kuradit, kinnitati ärapeastmist, kuna maa ja taewas rõdemustasivad.

10. Selle päewa timber keerlewad kõik ära kadunud ja lunastatud maailma lootused. Jeesus oleks wõinud kannatada ja surra ja siis ei oleks maailm mitte lunastatud olnud kui tema mitte hauast poleks wälja tulnud ja Jumal sellega seletanud, et Jeesuse ohwer wastu wõetud on. Ülestõusmine oli mis elu tõi.

Edasi tuli Jeesus jälle kahetsamal päeval pärast ülestõusmist jüngrite keskele. Joh. 20, 26. Esimene püha Waimu wäljawalamine kelle läbi apostlid nende suurele tööle ehitati ja walmistati, sündis nädala esimesel päeval, Nelipühil Ap. 2. Esimesed apostlitud kogudused kogusiwad sel päeval leiwa murdmisele. Ap. 20, 7. Issand käskis jüngrid oma andisi Jumala

riigi tarwis nädala esimesel päeval tuua 1 Kor. 16, 1. 2. mis üks pühamatest kumardamise tegudest oli Wilip. 4, 15 — 18. Johannes nimetab seda päewa Issanda päewaks Ilm. 1, 10. Apostlikulid isab ja kõik tähtsamad kristlikud kirjanikud nende ajast täna päewani tunnistawad, et see päew see seatud päew on, mida hingamisepäewa Issand on seadnud meile pühitsemisses. Laupäewa Adwentistid tõendawad, et paarist olla püha päewa 4 aastasajal sabati asemele seadnud.

Waatame järele: „Issanda päew“ on sõna mista nüüd harilikult esimest nädali päewa tähendatakse, Issanda ülestõusmise austamiseks. Wõtame see natuke sabbatlasti wälja siis leiame, et 416 miljoni kristlasti on olemas, kes wahetpidamata Issanda päewa pühapäewaks on pidanud. Nõnda seletab iga asja sõnaraamat seda sõna. Uga siia astub nüüd Adwentistide õpetus wastu. On sellel kindlat põhja? Otsime ta hallitab üles.

Ma tahan ühe seitsmenda päewa baptisti A. S. Lewis D. D: ajaloo raamatust näituse tuua. Lähme peale 200. aasta tagasi kuni 1656, siis leiame ühe Inglis parlamendi käsu kirjas, „et esimene nädala päew [mis Issanda päew on ja Kristuse ülestõusmisest saadil] kui kristlik sabbat pidada on“, j. n. e. Nõnda waatasiwad kristlased 200. aasta eest pühapäewa peale. Seal on hea.

Lähme 300. aastat tagasi, siis leiame, et kõik kristlased pühapäewa Issanda päewaks nimetasiwad. Kalwin ütleb: „Wanad on üsna küllalistel põhjustel seda „mida meie Issanda päewaks nimetame, sabati asemele pannud“, Luther Zwingli, Beza, Bucer, Kranmer, Tyndale j. n. e. räägiwad samati esimesest nädala päewast. See on teine tõendus Issanda päewa kohta 300. aasta eest.

Lähme laugemale tagasi 800. aastat kuni 1050 siis leiame Aelfriti kiriku seaduses järgmise käsu: „Pühapäew peab auu sees peetama ja pühitsetama ja sellepärast käsime meie, et sellel päewal mingit äri et aeta. Nii oli see kristlastele 800. aasta eest üks pühapäew.

Aastal 818 ütleb Maintsi kiriku koosolek sinna juurde: „Kõik Issanda päewad peawad kõigis auartuslega pühitsetud saama.“ Seal on maalt leiame Issanda päewad just nõnda kudas meil praegu on.

Weel laugemale tagasi 1100 aastat kirjutas aastal 784 Yorki peapiiskop Inglismaal: „ärge laske sel pühäl päewal midagi muud teha kui Issandat teenida. Nõnda oli 1100 eest pühapäew kristlaste püha.

Weel kaugemale tagasi kuni 578 seletas Augerre kiriku koosolek: „Issanda päewal ei ole mitte lubatud hõrga itlesse panna ega muud tööd teha, peale selle mis kindlaks otstarbeks tuleb“. Siin leiame et pühapäew 1300 aasta eest tähele pandi.

Lähme kuni aasta 450 juure, seal tuleb meile Sozomenuse kirikulugu vastu 2 raamatus 3. peatükis 22 leheküljel teatab ta Konstantinist: „Tema austas Issanda päewa, sest et see sel päewal furnust ülestõusis.“ See näitab mis endistel aegadel Issanda päewa all mõisteti.

Ja nüüd weel kaugemale tagasi kuni aasta 400. ligi jõuame, suure kiriku õpetaja Augustinuse juure. Tema ütleb: „Päew, tuntud kui Issanda päew, kaheksas, nimelt mis ka nädala esimene päew on.“ Tema ütleb: „Nädali esimene päew on kui Issanda päew tuntud.“

Weel kord aastal 386 lastis Rooma keiser järgmise käsu anda: „Päikese päew, mida meie esivanematest kui Issanda päewaks tähendati, on kõigile kohtu käimised ja ärid kinni panna“.

Nüüd oleme selle aja punktini tagasi jõudnud, millest adventistid tõendavad, et paawst olla pühapäewa sabati asemele pannud. Nõnda kirjutab Advent Review oktobri 1888. „Esimene katoliku kiriku mõimu tegu, ku ta pühapäewa sabati asemele pani, sündis Laodikea kiriku koosolekul aastal 364. Pühapäew pandi sabati asemele 4. aastasajal.“ Siiski need adventistide tõendused käiwad selles asjas ajaloo tõenduste vastu. Waatame kas leiame midagi, et kristlased enne seda aega pühapäewa pühaks pidasiwad. Leiame seda, siis jääwad seitsmenda päewa adventistide tõendused ainult muinasjutuks ja segase peaaegu wälja arwamisteks.

Lähme weel 59 aastat tagasi kuni Konstantin Suure esimese kristliku keisri ajani, siis jõuame „kirikuloo isa“ Eusebiuse juurde aastal 324. Tema tarwitab Issanda päewa sõna sagedasti üsna kodusel wiisil. Siin on üks koht: „Nemad pidasiwad ka sabbatit jo teisi juutide seadmisi, ofsegu need aga, teiselt poolt pühitsetiwad nad ka Issanda päewa samati kui meie, tema ülestõusmise mälestuse päewa. Siin lahutakse Issanda päew juutide sabbatist ära ja öeldakse, et Issanda päew tema ülestõusmise mälestuseks peeti. Nii on meil üks tähtis tõendus, mis näitab, et Issanda päew oli waremal ajal esimees kristlaste juures niisuguseks mida nemad tema ülestõusmise auks pidasiwad. Siin on 40 aastat waremalt tunnistus adventistide õpetuse vastu kes ütlewad, et see olla katoliiklastest sabbati asemele seatud. Nüüd lugege järgmised lühikesed wälja wõtted sellest suurest hulgast, mida weel mõiks tuua. Waadake kui selgesti nad näitawad, et nädali esimest päewa kõigi krist-

laste poolt kui Issanda ülestõusmise päeva armastati ja austati, aastastajad enne seda aega, millest adventistid tõendavad, et ta paavstist lästus olla. See viib meid wana kiriku isade ajasse. Ma toon näitused nii kuidas nad „Ante-Nicene Christ Library“ seest leida on:

U. D. 306. Peeter Aleksandria piiskop Egiptuses „Alga Issanda päewa pühitseme meie kui rõemu päewa, sest et ta sell päewal on ülestõusnud.“

U. D. Viktorinus, Pettau piiskop ütleb: „Eelmisel päewal (kuuendal) on meie wiis paastuda, et meie Issanda päewal tänuga oma söömaaja juurde wõime minna. Ja olgu paras- ceve (kuues) üks lange paastu päew, et mitte ei näita nagu peaktime meie sabbatit juutidega, millest Kristus ise see sabbati Issand, oma prohwetide läbi ütleb, et ta hing seda wihkada, mida ta oma ihus ära lõpetanud olla.“

U. D. 270. Anatolilius Laodikea piiskop: „Meie Issanda ülestõusmise kalliks pidamine, mis Issanda päewal sündis finnitab meid seda pühitsema.“

U. D. 250. apostilikud seadused: „Meie Issanda ülestõusmise päewal, mis Issanda päew on, tuleme meie usinasti kokku.“

U. D. 250. Cyprian Karthago piiskop: „Rahelkas päew, see on esimene päew pärast sabbatit ja Issanda päew.“

U. D. Tertullian, Afrikas ütleb: „Meie pühitseme päewa pärast seitsmendat päewa, wahetegemiseks nende kohta, kes seda päewa oma sabbatiks nimetawad.“

U. D. Clemens Aleksandriast: „Tema eeskirja täites, peab ewangeliumi järele Issanda päewa, kus ta kõik kurjad ihaldamised ära salgab ja Issanda ülestõusmist iseenele sees auustab.“

U. D. 170. Dionisius Korintuse piiskop ühest kogudusest, mida Paulus asutas ütleb: „Meie pidasime Issanda pühapäewa kui meie sinu kirja kätte saime.“

Issanda päewa peeti pühaks 200 aastat enne seda kui ta adventistide tõendamise järele sabbati asemele seatud.

U. D. 140. Barnabas: „Meie pühitseme rahelamat päewa rõemuga kui päewa, millal meie Issand Jeesus surnutest ülestõusis.“

U. D. 140. Justin märtyr: „Alga pühapäew on päew, millal meie oma harilikud loosolekud peame, sest et Jeesus meie Õnnistegija sel päewal surnutest ülestõusis.“

Justin kirjutab seda ainult 40 aastat pärast apostli Joannese surma. Siin oleme siis pühapäewa pühitsemise meie ajast just apostlite aja sisse tagasi wiinud. Kui päris wale on sellepärast ee tõendamine, et pühapäew olla pagandusest paawsti käsu peale

4. aastajal kirikusse tulnud. Mis ütlevad sabaatlased selle hulga ajalooliste tunnistajate kohta, kes näitavad, et pühapäeva kirikus pühitseti, nii kaugele tagasi kui meil teateid on? Nad hirvitavad seda ja kahtlustavad, nimetavad pettuseks ja võltsimiseks j. n. e. Uga nende tõendused on kergesti ümber lükatud.

Üks täiesti erapooletu raamat esimeste kristlaste pühapäeva pidamise kohta on: „Smiths Dictionary of the Bible“, artikkel: „Issanda päev“. Seal seisab: „Tähtsamaid kirjutajaid läbi katsudes, kes 200 aastat peale Joannese surma kirjutasiwad oleme järgmist leidnud: Issanda päev ... seisab neil, kahel aastajal kui üks osa apostlikust ja piiblikust ristiusust. Teda ei kaitstud iial, sest tema apostliku alguse kallale ei kipunud iial, ega tõmmatud kahtluste alla, nagu mõnda teist, mis apostlitest tuli. Teda ei wahetatud iial juutide sabaatiga ära, waid hoiti hoolega sellest lahus. Ta ei olnud seadmine nagu wali juutide sabaat, waid rõemu ja rõemusoleku päev Issandas. Usulifest küljest oli see üks pühalik kogumine leiwamurdmisele, ühisele palwele, õpetusele, ja armuandide andmisele.

Niisama kirjutab Johanson „New Universal Cyclopedia“ artikkel „Sabbath.“

Paremat ja ülemat kirjanikku kui see, ei wõi enam leida. Tõde on siin tarwa pealt wälja üteldud.

Need, kes oma silmad nii suure hulga tunnistajate wastu kinni pigistawad ja edasi tõendawad, et pühapäew olla hiljematel aastasadadel paawstist sisse seatud, õpetawad ühte õpetust mil-
 lel misliit põhja pole ja mida ajalugu ei tõenda.

Ras on pühapäewa pühitsemine metsalise märk?

Seitsmenda päewa adventistid tõendawad, et pühapäewa pühitsemine metsalise märk olla, mille wastu Sumal neid nüüd olla wälja saanud, seda oma wihaga ähwardama. Ilm. 14, 9,—12. Kristuse tulemisel, mis nüüd ligidal ukse ees on, läheb iga hing, kes pühapäewa peab, hukka. Usja põhjalikult läbi kat-
 sudes on see wale. Ras peawad wagad ristiinimesed sellepärast hukka minema et nad teewad mis kõik ristiinimesed Kristuse ajast saadil on teinud. Kui pühapäewa pühitsemine niisugune hirmus patt on, mikspärast ei ole Sumal siis neid ennemalt oma needmisega ähwardanud. See on halb mõte. Selle diendamiseks saawad nad kõik järgmised kohad üle: seadma ja wastu wõtma:

1. Et metsalife all, Ilm. 13, 1 -- 10. paawstluse tuleb mõista.
2. Et paawst sabati on äramuutnud.
3. Et kahesarwega metsaline, Ilm. 13, 11 — 18, Amerika ühendub riiklisi tähendab.
4. Et 144 tuhat Ilm. 7, 1 — 8 seitsmenda päewa adventistisi tähendab.
5. Et Sumala pitser Ilm. 7, 2. sabbat on.
6. Et inglid, Ilm. 14, 6 — 12 adventistisi etendawad.
7. „Räjud“ Ilm. 14, 12. on kümme kasku.
8. Et metsalife kuu Ilm. 13, 14. 14, Amerika rahwast oma walju pühapäewa käsuga kujutab.
9. Sel põhjusel on pühapäewa pühitsemine metsalife märk Ilm. 14.

Iga lülige, selles piltas tõenduseletis kinnitakse, et pühapäew metsalife märk on. Ratsune neid hoolega läbi: Kas ütleb piibel kustil puhtalt ja selgesti, et üksti neist asjust nõnda on? Mitte kustilgi. Adventistid kiitlewad, et nad midagi muud ei usu, kui seda, mis piibel puhtalt ja selgelt õpetab; aga siin on üheksa tõendust, mille peale adventistid põhjendawad mida mitte ühtegi puhtalt, ega selgelt piiblist ei leita. Piltalt ja laialt, pöörates ja käänates seletawad nad, et need kõid pidada seda tähendama. Nende arukamad mehed mõiwad niisugusti keerulisi tähendusi teha, kuna järelläijatest ühte wiiekümnest ei leidu kes sellega walmis saaks. Sumal halastagu meie peale, kui meie õnnistus niisugustest tumedatest tõendustest ja inimeste seletustest tuleb.

Nüüd waadake! Kas õpetab piibel, et metsaline, Ilm. 13. paawstlus on? Et paawst sabati ära muutis? Et pühapäew metsalife märk on? Et kahe sarwega metsaline Amerika ühisriigid on? Et 144,000 adventistisi tähendab j. n. e. Ei mitte sõnagi sellest.

Siis tähendagu adventistid neid nõnda kudas nad tahawad, kui Sumal seda nõnda ei ütle. Paremad seletajad tähendawad neid kohtast ja kujutusi palju mõistlikumalt. Lugege neid ometi, enne kui teie endid pimedast peast adventistide sülle wiiskate.

1. Kõid paremad ja osawamad seletajad sünniwad sellega ühte, et metsaline, Ilm. 13, 1 — 10 Rooma riiki tähendab.

2. Ei leidu warjugi sellest tõendusest, et paawst pühapäewa on muutnud. Kõid ajaloo kirjutajad räägiwad selle wastu. Ehk ütlesid adventistid: kust nad selle mõtte kujutuse on mõtnud? Kristus lõpetas juutide sabati ära ja pühapäew jõudis aastafajad enne paawsti selle asemele.

3. Sel põhjal ei võdi pühapäew mitte metsalise märk olla.
4. Rahesarmwega metsaline ei tähenda mitte Amerika Ühisriitisi, waid Rooma. Waata mitmesugustest seletustest järele.
5. Need 144,000 on juudid, mitte adventistid. Lue järele.
6. Jumala pitser ei ole mitte sabbat, waid püha Waim. Ew. 1, 13; 4, 30 Sabbatit ei nimetata kustil Jumala pitseriks. Märgil ja pitseril ei ole mitte ühesugune tähendus nagu adventistid seda wõtawad.

7. Saadikud Ilm. 14 edendawad (a) warast ewangeliumi kuulust kõigile rahwastele, (b) Lutheri hoiatust Rooma eest; (b) protestantide tegewust sest ajast.

8. Käsub, Ilm. 14, 12 on Kristuse ja tema apostlite käsub. Waata Matt. 7, 24; 28, 20; Apt. 1, 2; 1 Kor. 14, 37; Joan. 14, 15. 21; 15. 10 Kalat. 6, 2.

9. Metsalise kuu on paawstlus.

10. Metsalise märk on jumalateenistuse worm, mis näitab et keegi paawsti poole hoiab.

Waatame seda halpi seisukohta, mida adventistid wõtawad.

1. Nemad tõendawad, et paawst olla sabati muutnud. Mad. White ütleb: „Paawst on hingamise päewa seitsmenda pealt esimese nädalipäewa peale pannud“.

2 See sündis Laodikea kiriku koosolekul A. D. 364. See oli 1500 aasta eest.

3. See muutmine on metsalise märk. Ta kirjutab: „Siin leiame metsalise märgi — selle teo, sabbatit pühapäewaks muuta, katoliku kiriku poolt.“ Selle järele pidi metsalise märk 1500 aasta eest olema.

4. Sell põhjusel peab pühapäewa pühitsemine sest ajast metsalise märk olnud olema. Nõnda ütleb adventist Smith: „Pühapäewa pühitsemine peab metsalise märk olema.“

5. Kas on siis kõigil neil, kes sest ajast pühapäewa pühitenu, metsalise märk? Adventist James White kirjutab: „Mis on metsalise märk? Wastus: Nädali esimese päewa pühitsemine hingamise sabati asemel. Sellejärel on Luther, Kalwin, Wesley Bunjan ja tuhanded teised Jumala mehed metsalise märki enese küljes kannud, sest nad kõik pühitsetid pühapäewa.“

Siin ütlewad adventistid, et nemad kustil ei õpeta, et weel kellegil metsalise märk on olnud. Pange tähele! Pühapäewa pühitsemine on 1500 aastat metsalise märk olnud. Terwe ristikogudus on seitsaadi pühapäewa pühitenu, ja pole siiski weel kellegil metsalise märki olnud. Kas see pole imelik mõte?

6. Adventistid ütlevad, et pühapäeva pühitsemist näüd seaduslikult nõutakse ja kes selle nõudmise alla heidab kannab metsalise märki enese küljes. Mõelgu nüüd keegi, kas võib seadus tudagi sundida ühte päeva pühaks pidama. Tema võib küll sundida tööd seisma jääma, aga mitte pühaks pidama ja kui nüüd ainult ihuliku töö seisma jätmine metsalise märk on, siis kannavad ka adventistid metsalise märki. Adventisti jutlustajad jätavad sagedasti pühapäewadel töö seisma kui nad teisse kohta lähewad kõnesid pidama. See pahandaks inimesi kui nad seda mitte ei teeks b.) Nemad peawad pühapäewal samasuguseid koosolekuid kui need kes pühapäewa peawad. d) Adventisti raamatu kandjad, proowiireisijad, rändawauplejad, õpetajad j. n. e. peawad, kui nad kodust ära on pühapäewal hingama, sest et nad sel päewal ühtegi äri ajada ei saa, e) kui adventistid sugulastele wõõrsiks lähewad, siis peawad nad pühapäewa, sest et nad oma sugulaste tudmusti haawata ei taha. g) Adventisti naesed, kellel mehed on kes pühapäewa peawad, jätawad sagedasti sel päewal oma töö seisma oma meeste pärast.

Miks pärast ei ole nende pühapäewal hingamine paawsti auustamine, ja metsalise märgi otsa ette wõtmine? Ehk tahawad nad üielda et nad seda rahu pidamise põhjal teewad? Siis wõiwad nad seaduse sunnil seda sama teha. Kui hingamine pühapäewal patt on, kui see metsalise märk on, kui see metsalise kumardamine on, siis ei tohi nad mitte pühapäewal hingata, muidu on nemad kadunud! Mõelge seda punkti järele.

7. Nemad ütlevad, et paawsti walitsus metsaline olla, mille järele see kuju on saanud. Adventistide wanem Smith ütleb: „Paawsti walitsuse ajal oli kirik ilmaliku wõimuga ehitatud“. See on koguni wale. Waadake mõnest sõnaraamatust järele. Paawsti walitsus oli juba enne kui ta ilmaliku wõimu sai. Praegu pole tal miskit ilmalikku wõimu ja ometi kestab paawsti walitsus edasi. Nii ei sünni paawsti walitsuse kuju mitte ilmaliku wõimuga ühte. Riisuguse wale arwamise peale ehitawad adventistid oma kuju õpetust.

Mis on paawstlus? — Webstri ütleb selle kohta: „See on ühe jumalateenistuse kiriklik kawa, mille pea paawst on.“ Ühinemist ilmaliku wõimuga ei ole selleks tarwis, sest see tõusis enne kui ilmalik wõim. Paawstluse iseäralised tundemärgid on. 1. Paawstid. 2. Kardinalid. 3. Mungad. 4. Nonned. 5. Abieluta olek. 6. Hingepalwe. 7. Maria ja pühade austamine. 8. Rujude teenistus. 9. Ristitähk. 10. Rõrwapihtimine. 11. Suitsetamise rohi. 12. Pühitsemise wesi. 13. Paawsti effimata oleku õpetus. 14. Ju-

malateenistuse toredus j. n. e. Kas tõidab see meie protestandi kogudusi riigiga, kas leidub pühapäeva käsku, mis laupäeva pidajatele karistust määrab, ja kui palju eelmist paavstluse tundemärkisi adventistidel oleks? Mitte ainust. Paavstluse kujule on vähemast mõned eelnimetatud jooned tarvis. Isegi adventistid ei oota ühtegi eelmist punkti oma pühapäeva käsu sees leida. Nende kaju mõte on algusest otsani meeletus ja piibli wastik, mida nad sundimise ja ähwardamise läbi on püüdnud inimeste külge riputada.

Weel mõned tähendused selle jumala kartmata sisse-seade üle.

1. Adventistid salgawad patuste igawese hukatuse ära. Proua White kirjutab: „Saadan eksitab inimesi kirja walesti mõistma selle läbi, et ta Jumala sõnale wiha ja kurjuse wärwi annab, mis ainult temale omane on. Igawese nuhtluse õpetus on üks neist õpetustest, mis Babiloni jõleduse wiinast walmistud on.“ Müüd tuleb küsimine: kumb on tõtt rääkinud: kas Jeesus kes ütleb: „Kus nende uss ei sure ja tuli ei kustu“ Mark. 9, 44. 46. 48. ehk proua White kes ütleb: „et see on Babiloni jõleduse wiinast walmistatud jutt“.

Meie wõtame weel siia juure Jeesuse sõnad Matt. 25, 46. „Ja needsinatsed lähewad igawese walusse aga õiged igawese elusse“. Siin on kaks korda sõna „igawene“ nimetatud ja adventistid tõendawad, et esimene kord ühte aega tähendada mis lõppema saab, aga teine kord mis Jumalaga igawesti edasi kestab. Meie jätame inimeste arwamised ja pöörame piibli juure ja küsime: mis mõttes on Jeesus seda sõna ütelnud? Põhjuskeeles seisawad mõlemad korrad ühte moodi kirjutatud ja tähendawad ühte ja sedasama. Kiriku isa Augustinus ütleb: „Kuidas wõib see olla, et igawene tuli kaua aega kestaw on, mis kord kustuma saab, kanna igawene elu selle wastu ilma otsata olema saab. Ometi on Kristus mõlemates lausetes ühte ja seda sama sõna tarwitanud. Nimetab tema mõlemaid igaweseks, siis kestawad nemad mõlemad üks teadmata aeg ja lõpewad ära, ehk on nemad mõlemad ilma lõppemata“.

Mitkspärast kardab proua White ja tema järelkäijad seda tunnistada et hõelate piin igawene saab olema? Mitkspärast kardawad

tuhanded, piiblit Jumala sõnaks tunnistada? Üks ainus vastus on selle peale olemas. Kui piibel Jumala sõna on, siis saab ta uskumatade ots igavene hukatus olema aga, et seda mitte ühels küsimiseks omas elus teha, on kõige kergem viis piiblit waleks ajada ja mitte uskuda. Kui proua White ja tema järelkäiad ta uskuma peakswad et jumalateartmatade piin igavene on, siis saaks see nende furnud südame tunnistust lojutama, ja nende rahu riisuma, mis nad oma Jumala wastalise õpetuse sees sellega püüawad alal hoida, et ütlevad: igawese nuhtluse õpetus on üks Babeli wiina jõleduse juttudest. Oh Jumal halasta nende õnnetumate peale!

2. Patt. Adwentistid, kes juutide sabbatid uueaegaduses tahawad kinnitada, tõendawad, et muud pattu ei ole kui 10 käsu üle astumine. Selleks toowad nad 1 Joh. 3, 4. ette. Patt on see mis käsu wastu on. Siin nimetatud käst tähendada 10 kästu ja ei muud midagi. See ei ole aga mitte nõnda, waid tähendab, et iga õige ja hea käsu wastu panemine patt on. Nõnda siis „Kristuse käst.“ Kol. 6, 2. „Usu käst“ Rom. 3, 27. „Apostlite käst.“ 1 Kor. 14, 37. Joannes ütleb: „Kõik ületohus on patt“ 1 Joh. 5, 17.

Lugege mõned kohad ja waadake, et patu tähendus palju laugemale ulatab kui 10 käsu üleastumine. „Kõik, mis usust ei tule, on patt.“ Rom. 14, 23. „Kes nüüd mõistab head teha ja ei tee seda mitte, sellel on see patuks“, 1 Joh. 4, 17. Ei midagi teha, on patt. „Datu pärast, et nemad ei usu minu sisse“. Joh. 16, 9. Uskmata meel on patt. Kes meie Issanda sõna ei kuule 2 Tess. 1, 8. mõistetakse hukka. Uus testament ütleb: „Jätke maha wale“; „ärge tehke pattu“; „ärge warastage enam“. Ew. 4, 25. 26. 28. „Armastage oma naissi“ Ew. 5, 25. „Lapsed kuulge wanemate sõna“ Ewef. 6, 1 j. n. e.

Adwentistid õpetawad, et mis k i m u p a t t e i o l e kui ainult see mis wanaseaduse 10 kästu hukka mõistawad. Ainult segane õpetus, mis mitte piiblis omale põhja ei leia wõib niisugusi halpusi ajada. Misugune käst kümnest kästust mõistab hukka uhkust, tühjakiitlemist, joomist, wiha, kõlwatumaid kõnesid, kannatamata olekut j. n. e. Misugune nõuab meilt waesid sõbta, lahke, pehme, tasane olla, koosolekul käia, paluda j. n. e. Palju tähtsaid kristlikka kohustusi ei seisa mitte 10 käsus; aga uue seaduse kästudes on nad kõik. Misuguseid peame meie kõige rohkem kuulutama? See, kes ewangeliumi kästusi peab, on see, kes teeb, mis Kristus ja tema apostlid on käskinud.

3. Adventistid kes eneste seas prohveti kuulutuse waimu litlemad olewat, ei sünni mitte sellega kokku mis nad ise õpetawad. Palju tähti mis peale nemad on põhjendanud on hoopis waleks jäänud. Kristus ütles, et päewas ja kuus peawad imetähed sündima j. n. e. „Rui teie seda näete sündiwat, siis tunnete, et Sumala riik ligi on „Lut. 21, 31. Adventistid tõendawad, et päite ja kuu olla aastal 1780 pimedaks saanud, nõnda peale saja aasta eest. Ei ela enam ühtegi inimest kes seda nägi. See on üks näitus nende tähtedest. Nõnda on ka enamiste need, kes liikumise ajal mida Mülleri ajal 1883 ja 1884 toime pandi, ja kes sellest osa wõtsiwad, ammu surnud ja maetud. Mis kasu hoiatus neile saatis? Mitte midagi, sest et see ühe sündmuse kohta läis, mida nad läbi ei elanud. Mis kasu on adventistid oma usu sisse seadega toonud? Nad on üle poole saja aastase proowi läbi teinud ja selle aja sees wõib mõndagi otsustada. Selle aja sees on teised kristlikud kogudused lihtsat ewangeliumi kuulutanud, misjonisti afutanud, piiblid wälja laotanud, kaswatuse asja edendanud, aga adventistid on piltide, päewade ja tähtede üle isekäralisi küsimusi harutanud, isekestis ja kõigi teistega külitsevad wastaseid erakondi ja lõhkumisi teinud ja paljudele alandlikkudele, ristiiimestele pahanduseks saanud.

4. Nemad põhjendawad kõik oma isekäralised piibli tähendused prohwetide kirjade peale. Nemad ajawad inimese õndsaks saamise oma piltide, arvude ja märkide tähenduse uskumise peale. Kes nende sõnumid vastu ei wõta seda seletawad nad Sumala waenlaseks. See on jõleduse teraw ots. See on harilik silma kirja teenistuse ja märatsemise tundemärk.

5. Adventistid wõtawad palju prohveti kuulutusi oma wäikese tähtsuseta töö kohta, kuna nad ühtegi prohveti kuulutust ei leia Lutheruse suure töö kohta mis maailma limber kujutas.

6. Wiimaks nad tunnistawad enam oma julge kinnitamise kui tõlise tõekstegemise peale. Suurem osa neist, kes nende küllil satuwad on need, kes ajaloost nende tõendustele ei mõista vastu panna sest et nad sellest wäga pisut teadwad, ehk midagi ei tea.

7. Adventistide pea püüdmine ei ole mitte ristilöödud Kristust kuulutada ja hingesi tema juure juhutada, waid kõigi teiste koguduste vastu waielda, lõhkumisi sünnitada, ja neile oma pea mõtteid sisse tuupida. Nüüd kus nad aasta kümmed on tõstanud ja oma õpetust wälja laotanud kus on nende töö kasu, mis nad wõiks näidata, mis nad Jesusele ja tema kogudusele on teinud? Mitte kõige wähematti. Sumal ei ole mitte nende tööga. Isfand õnnista neid lühikesti seletusi oma lunastud hingede kasuks!

2. - / 52270

Sind 6 kop.

Ar 918
Prikask, m.